

DOI: 10.11649/a.2015.006

**Adeptus**  
nr 5/2015 r. pismo humanistów

Nicole Dołowy-Rybińska – kulturoznawczyni, adiunkt w Instytucie Sławistyki Polskiej Akademii Nauk. Przedmiotem jej badań są europejskie mniejszości etniczne i języki mniejszościowe  
nicoledolowy@gmail.com

Anna Jawor – socjolożka, adiunkt w Instytucie Sławistyki Polskiej Akademii Nauk. Interesuje się przemianami w obszarze życia rodzinnego i problematyką wojny kultur związaną z różnicowaniem się stylów, sposobów i norm życia w społeczeństwie ponowoczesnym  
annajawor@hotmail.com

Nicole Dołowy-Rybińska, Anna Jawor

## Światowa sławistyka w Warszawie. Sprawozdanie z konferencji

**J**ak kształtuje się tożsamość Słowian, w jaki sposób była i jest kreowana, pojmowana, reprezentowana – na tych zagadnieniach skupiona była uwaga uczestników konferencji „Tożsamość Słowian dawniej i dziś: język, kultura, literatura w badaniach młodych slawistów”. Ta interdyscyplinarna międzynarodowa konferencja naukowa odbyła się 8–9 maja 2014 roku w Pałacu Staszica w Warszawie. Została zorganizowana przez Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk we współpracy z Instytutem Sławistyki Zachodniej i Południowej Uniwersytetu Warszawskiego oraz Fundacją Sławistyczną, a dofinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Głównym celem konferencji było skonfrontowanie badań prowadzonych przez młodych naukowców z Polski i krajów słowiańskich z badaniami prowadzonymi przez ich kolegów z krajów Europy Zachodniej oraz porównanie pojawiających się w nich tendencji z tendencjami sławistyki światowej. Dlatego na konferencję zostali zaproszeni nie tylko naukowcy z Polski, ale również z Białorusi, Rosji, Litwy, Niemiec i Francji. Celem była też refleksja nad wyzwaniami, jakie stoją przed sławistyką oraz nad ciągłością i zmianą dominujących w badaniach zagadnień i metod badawczych. Interesowały nas zarówno zmiany w językach słowiańskich, wytworach kultury i sztuki Słowian, jak i najważniejsze zjawiska społeczne

The study was conducted at author's own expense.

Competing interests: no competing interests have been declared.

Publisher: Institute of Slavic Studies PAS & The Slavic Foundation.

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 3.0 PL License ([creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/](http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/)), which permits redistribution, commercial and non-commercial, provided that the article is properly cited. © The Author(s) 2015.

Authors' contribution: Nicole Dołowy-Rybińska is responsible for the idea; Anna Jawor collected the examples. Both authors participated in drafting the manuscript.

(np. migracje zarobkowe, emigracje polityczne, emancypacje) i polityczne (np. upadek komunizmu, przystępowanie kolejnych państw słowiańskich do Unii Europejskiej), które miały na nie wpływ. Przedmiotem refleksji było również współczesne funkcjonowanie kultur słowiańskich, różne aspekty działalności i twórczości Słowian oraz ruchy społeczne w obrębie świata słowiańskiego, a także zjawiska z pogranicza kultur słowiańskich i innych. Refleksja dotyczyła też problematyki tożsamości narodowej poszczególnych słowiańskich nacji i zbiorowej, ponadnarodowej tożsamości (językowej, kulturowej), która łączy narody słowiańskie ponad wyznaczonymi i zmieniającymi się w ciągu dziejów granicami.

W polskiej humanistyce widoczna jest w ostatnich latach tendencja do czerpania z nowych nurtów badawczych, takich jak: posthumanistyka, krytyka ekologiczna, krytyka feministyczna, gender, humanistyka cyfrowa. Uwidacznia się również to, co do tej pory pozostawało na marginesie głównych nurtów badawczych, np. badanie grup nieuprzywilejowanych. Okazało się, że te trendy obecne są też w badaniach współczesnych slawistów. Spośród kluczowych obszarów tematycznych konferencji warto wymienić cztery. Pierwszym jest problematyka słowiańskiej przeszłości, w tym historyczna wielojęzyczność i wielokulturowość krajów słowiańskich; wytwory kultury i sztuki Słowian do XX wieku i ich wpływ na kształtowanie zbiorowej tożsamości; dziejowe narracje i metanarracje w piśmiennictwie słowiańskim, a także słowiańskie miejsca pamięci. Drugi obszar to praktyka kultur słowiańskich, zwłaszcza takich zagadnień jak wzór kultury słowiańskiej; współczesna twórczość literacka i artystyczna – w tym kultura popularna – oraz nowe zjawiska w kulturze i sztuce Słowian. Trzeci zakres problemowy to zagadnienia tożsamości słowiańskiej wobec wyzwań współczesności, czyli: słowiańskie języki państwowe i języki słowiańskich mniejszości w kontekście globalizacji; tradycyjna i nowoczesna kultura słowiańska; tożsamość Słowian w kontekście Unii Europejskiej. Czwarty krąg tematów koncentrował się wokół tożsamości słowiańskiej i państwowej, a więc mitologii Słowian i słowiańskich nacjonalizmów; słowiańskiej tożsamości zbiorowej w relacji do tożsamości narodów słowiańskich, a także wyzwań wobec tożsamości Słowian w przyszłości (migracje, granice, asymilacja).

Konferencji towarzyszyły dwa wykłady plenarne odnoszące się do osiągnięć i zainteresowań slawistyki w krajach niesłowiańskich. Pierwszego dnia konferencji prof. Koji Morita, polonista z Tokyo University of Foreign Studies, wygłosił wykład zatytułowany „Jak powstaje i kształtuje się slawistyka w Japonii”. Drugi dzień rozpoczął się od wykładu prof. Björna Hansena (Universität Regensburg, Niemcy) zatytułowanego „Aktualne zagadnienia w badaniu języków słowiańskich”. Wykłady gości poświęcone były współcześnie prowadzo-

nym na świecie badaniom slawistycznym, zwłaszcza tym dotyczącym różnych przejawów słowiańskiej tożsamości oraz zmian, jakie zaszły w zainteresowaniach slawistycznych od drugiej połowy XX wieku. Obu wykładom towarzyszyła ożywiona dyskusja.

W ciągu dwóch dni konferencji odbyło się dziesięć sesji tematycznych. Wygłoszono w sumie 43 referaty w językach słowiańskich: polskim, rosyjskim, białoruskim, chorwackim i czeskim. Młodzi naukowcy mieli okazję wymienić się doświadczeniami i nawiązać kontakty, które w przyszłości mogą zaowocować dużymi międzynarodowymi projektami badawczymi. Konferencja ukazała różnorodność, wielonurtowość i zmiany w obrębie badań slawistycznych, stała się też przyczynkiem do namysłu nad tradycją i (po)nowoczesnością w humanistyce w ogóle.

## **World Slavic studies in Warsaw. Conference report**

The text is a report from the international conference, 'The Identity of the Slavs past and present: language, culture, literature in young Slavists' research' (May 2014). The conference was organized by the Institute of Slavic Studies, the Polish Academy of Sciences, the Institute of Western and Southern Slavic Studies, Warsaw University and the Slavic Foundation. The aim of the conference was to confront the research carried out by young researchers from Poland and Slavic countries with those conducted by their colleagues from Western Europe. These researches were compared with the Slavic studies carried out in the world.

### **Keywords:**

young Slavists; identity; research; conference; Slavic languages

## **Światowa slawistyka w Warszawie. Sprawozdanie z konferencji**

Tekst jest sprawozdaniem z międzynarodowej konferencji naukowej „Tożsamość Słowian dawniej i dziś: język, kultura, literatura w badaniach młodych slawistów” (maj 2014). Konferencja została zorganizowana przez Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej Uniwersytetu Warszawskiego oraz Fundację Sławistyczną. Jej celem było skonfrontowanie badań prowadzonych przez młodych naukowców z Polski i krajów słowiańskich z badaniami prowadzonymi przez ich kolegów z krajów Europy Zachodniej oraz porównanie występujących w nich tendencji z tendencjami dominującymi w slawistyce światowej.

### **Słowa kluczowe:**

młodzi slawiści; tożsamość; badania; konferencja; języki słowiańskie